

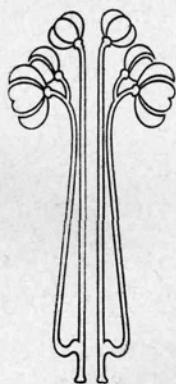
*Spedizione in abbonamento postale.
Poština plaćana v gotovini*

VIGRED

ŽENSKI LIST

LETO 1943-XXI

2

»VIGRED«, ženski list. — Izhaja vsak mesec. — Naročnina znaša lir 11.50. Če se naroči 20 izvodov pod enim naslovom, samo lir 9.50.

Izdaja konzorcij »Vigredi« (Vida Mašič) v Ljubljani, Slomškova ulica 1. — Uredništvo (odgovorna urednica Zora Poženel) in upravništvo Slomškova 1.

Tiska Zadružna tiskarna (M. Blejec) v Ljubljani.

VSEBINA: Skrita veličina. — Danejeva Vida (Janez Jalen). — Iz tistih dni (P. Venčeslav Vrtovec). — Petričeva domačija (Dr. Ivo Česnik). — Prehrana zdravega in bolnega človeka (Milica Sivec). — Gospodinjstva kemija (Ing. A. Nežima). — Zdravje je naš zaklad. — Smisel dela. — Naša posvetovalnica. — Za pridne roke. — V naših domovih.

Nove knjige

Fatima. Dr. Srečko Zamjen, S. S. Ljubljana-Rakovnik. Založila Mladinska zaloga, Ljubljana, Stari trg. Cena: broš. 12 Lir, vez. 20 lir. — Z veseljem smo pozdravili knjigo (184 strani), ki ima zbrano vso snov, ki smo jo že leta zbirali iz raznih časopisov; kajti pri nas se še ni pisalo mnogo o tem. Zadnje nedelje pa prav pridno segajo po tej res zanimivi knjigi, ki jo prodajajo pred vsemi cerkvami. Vidi se, da so ljudje komaj čakali, da kaj več zvedo o čudovitih dogodkih, ki so se godili prav pred 25 leti v Fatimi na Portugalskem. Kadar je na svetu posebno hudo, takrat da Marija iz nebes znamenje, kaj naj se stori, da napočijo spet boljši časi. Pred 25 leti je bilo strahotno gorje prve svetovne vojne na višku in težave in bridkosti prav tako. Vendar ljudje niso spoznali vzroka za vse to, ali ga niso hoteli spoznati. Treba je bilo spoznanja, zadoščevanja in pokore. To je oznanila Marija trem nedolžnim pastirčkom. Le-ti so takoj razumeli in vse storili, kar jim je Marija naročila. Toda mnogi se niso dali odtrgati od svojih shojenih potov. Premnoge pa je posebna notranja moč silila, da so se preokrenili na pravo pot, kar jim je bilo v rešenje. To je bilo v rešenje vsej Portugalski. Tudi naši časi so taki ali še hujši, kakor oni pred 25 leti. Naj bi nam bila knjiga, ki prijetno, zanimivo in prepričljivo govori o mogočni Ma-

rijini pomoči, v mogočen nagib, da storimo isto, kar so storili Portugalci pred 25 leti: da se z vsem srcem vrnemo k Bogu. Vsaka Vigrednica mora imeti to lepo knjigo!

Iz tistih dni. Glasnikova knjižnica št. 11. Izdal Glasnik. Spisal p. Venčeslav Vrtovec D. J. v Ljubljani. Drobna, a prelepa knjižica ima podnaslov: Pisma prijateljem in obsega petnajst prelepih pisem v Lipper-tovem stilu. Namenjena so mlademu prijatelju, ki se zunaj v življenju bori za vero in še za zblizanje z Bogom. Že naslovi so zelo privlačni: Iz tistih dni. Moli-te, bratje. Zdaj je maj. V deželo vere. Bliže k Bogu. Sinovi svetnikov smo. Bog je dober, itd. Uvrščena so po cerkvenih praznikih. Vsakdo najde v njih polno toplih misli iz tistih dni, ko je bilo hudo na svetu, pa je Bog držal svojo vsemogočno roko nad njim in ga zval k Sebi. Vsaka Vigrednica naj si pomnoži svojo knjižnico s to knjigo. Saj ji je cena tako malenkostna: vezana stane 12 Lir, broširana le 6 Lir. — Vnanja oprema je tako lepa, da bo v okras vsaki knjižnici.

Vse asketično berilo nam nič ne koristi, ako nimamo poguma malih žrtvic, ki jih zahteva vsak dan, mirno in potrpežljivo izvršiti.

Poravnajte čimprej zaostalo naročnino!

Skrita veličina

(Misli na svečnico.)

V samotni dolini nazareški se je izgubil tok Jezusovega življenja za dolgo let. V gorskem mestecu je živel božji Sin, kakor da noče predčasno razliti svojo moč, ampak jo zbirati in zbrati, da jo pozneje vso razdeli svetu. Med galilejskimi gorami je ostal do tridesetega leta v ozkih človeških mejah in vendar vesoljstvo obsegajoč, v očeh sveta majhen, v božjih očeh neskončen. »Tudi v tej svoji skritosti je bil že sredi svojega velikega svetovnega poklica« (Keppler). Moli in dela.

Skrit. Uči nas svete skrite fišine: nepoznan, nepriznan živi povsem vsakdanje življenje, a ga živi v vsej popolnosti.

Skrit. Dela in ne praznuje v teh tridesetih letih. Moli, žrtvuje, trpi, dela. Velik v malem. Že tam je začel graditi božje kraljestvo.

Na novo blagoslovljena sveča naj nam vsem ožari njegovo skrito življenje! Da ga razumemo in posnemamo!

V zasneženih hribih

Danejeva Vida

Janez Jalen — (Nadaljevanje)

IZ razmišljanja je Matija predramilo peketanje konjskih podkev in pa rahlo drdranje zapravljičeka na trdi cesti. Pogledal je navzdol in koj prepoznal Lojza Veharja, lesnega trgovca. Zdaleč sta se pozdravila. Kakor bi se bil prav ta hip nečesa domislil, je Lojz naglo potegnil konja za desni vajat in zavil kar čez plitev, suh jarek s ceste na travnik. Pod hribom je konja ustavil in ga privezal k drobnemu jesenu. Sam pa je počasi zastavil navkreber proti Vidi in Matiju.

»Le po kaj gre ta k nama?« se je obrnila od dela Vida k bratu.

»Zavoljo kakšnih lip, ki jih zadnje čase na debelo kupuje,« je menil Matija.

»Mu jih boš kaj prodal?« je nekako nezaupljivo povprašala sestra brata.

»A, ja.« Matija je vrgel kratek oklešček na kup mežljev. In kakor bi hotel Vidi povedati, naj jo nikor nič ne skrbi, je še pojasnil: »Kaj ne poznaš ljudi! Koj bi kdo rekel, kako se mi mudi prodajati, ko sem komaj prevzel gospodarstvo. Počakajo!«

»Saj!« je zadovoljno prikimala Vida.

S klobukom v roki, ki ga je bil vzel raz glavo zavoljo vročine, je prispel navkreber Vehar: »Pa sta kaj pridna, ko sta se lotila že vejevja,« je ogovoril Lojz Danejeva dva.

»Ni kar nič prezgodaj. Je letos zgodnje leto.« Matija je dvignil debelo vejo in jo pričel klestiti.

»Imaš tudi prav,« je pritrnil Vehar. V isti sapi je pa že napeljal na kupčijo: »Lip imaš dokaj, Matija. Ko bi jih meni nekaj prodal.«

»Pa ne morem,« je odkimal novi gospodar pri Daneju.

»Ne bodi tak lakomnik!« je silil Vehar.

»Nič nisem lakomnik. Saj vidiš, da mi lipe prav hodijo za vejevje. Kaj naj mar jarce dam od hiše.«

»Lip imaš še na Lipicah kakor redko kdo.« Lojz je poznal kar vsako drevo daleč naokrog.

»Listje naj pa potem hodim pod Stol grabit, kaj ne.« Matija je brž dobil drug izgovor. Le pravega ni maral povedati.

»Stisnjen gospodar boš.« Vehar se je obrnil proti Vidi: »Kaj boš ti tudi tako pridobitna gospodinja, Vida?«

»Na vse strani je treba misliti in gledati.« Vida ni hotela naravnost odgovoriti, pa je vendar vse povedala.

»Lej, prav tako gospodinjo iščem kakor si ti.« Vehar je pristopil tik k Vidi in jo živo pogledal.

»Saj vam Milka gospodinji.« Milka je bila Veharjeva že odrasla hči.

»Milka se skoraj omoži. Potem bom pa dvakrat vdovec, ko ne bom imel ne žene ne hčere več in nobenega domačega ne pri hiši.«

»Se pa spet oženite. Jo boste lahko dobili.« Vida je spustila vejo, ki jo je klestita iz rok. Ni dosti manjkalo, da se ni usekala. Vehar se je pa nagnil tik k njenemu obrazu in ji skoraj šepetal, da bi se koj oženil, če bi našel kako tako, kakor je ona.

»Manjka vam boljših.« Vida je odgovorila glasno in s tem pokazala, da Veharjevih besedi ne jemlje zares: »Na tako bogatijo kakor je pri vas!«

Metka, ki se je bila že do dobra naveličala ravnati vejevje, je izrabila priliko, pustila delo in se izmuznila k Tončku in Vidki. Oba je odpeljala prav na drugi konec seče. Tam so se igrali, otroci, pod kopicami razpostavljenih vejnikov skrivalnice. Otrokom je bilo prav, Vidi pa še bolj. Čeprav je Vidko pogrešila, je ni klicala nazaj. Zavoljo Veharja, ki je silil vanjo. Dedec bogati, ki bi se rad ponorčeval iz nje. Pa naj le počaka.

»Manjka mi res ne. Kaj bi tajil. Razen žene. Pa mi je koj padlo v glavo, ko sem te prej po dolgem času zagledal, da bi bila ti kar prava záme. Kaj praviš na to?«

Danejeva Vida je pogledala Veharju naravnost v oči. Kar dobrodušne so bile. Ves, precej rdeč obraz je pa govoril, da se res ne norčuje, in da resno misli. Kar nič ni vedela odgovoriti. Vehar je moral še enkrat podregati: »No, kaj praviš, Vida?«

»Kaj naj rečem? Nič.«

»Sem te res kar zviškoma napadel ka-

kor jastreb pišče. Pa za drugič premisli. Res sva v letih malo narazen, star pa še nisem. Pomladi sem jih petdeset dopolnil. Pa nič več.« In je Vehar še povedal, da ne misli prej na poroko, dokler hčere ne odpravi od hiše. Ne mara, da bi njegovo drugo ženo kdo po strani gledal. V Vido pa ni več silil, naj mu odgovori. In prav to se je Vidi kaj všeč zdelo. Veharja je začela gledati z drugačnimi očmi.

»No, Matija,« se je premožni trgovec spet obrnil k Vidinemu bratu: »Ko mi nočeš prodati lip, ti bom pa tole skušal odpeljati.«

»Kar,« se je pošalil Matija: »Lačna pri vas ne bo. Če ji bo česa manjkalo, bo pa dovolj neumna.«

»Saj,« je pritrdil Lojz. Vsi trije so se pa zasmejali.

Vehar je odšel po bregu navzdol. Od-

vezal je konja in spet pognal. Zapeketale so podkve in zadržal je zapravljenec. Kmalu ga ni bilo videti več.

Danejeva Vida je odložila srpico. Saj veje bo Matija lahko sam razsekal. Ona poveže najprej vejnike, ki jih je bila poravnala Metka. Tudi za naprej ne bo več klicala otroka k delu. Naj se igra. Že sama postori.

Danejeva Vida je skoraj do noči ravnala in vezala in razpostavljala v kopice v Črvicah vejnike. Ves čas pa je morala misliti na Lojza Veharja, na njegovo belo hišo, na njegovo novo žago in pa tudi na njegove, že malo posivele lase.

Okrog razpostavljenih vejnikov so se pa brezskrbno igrali Jeranovi otroci. Še na mar jim ni bilo, da so medtem, po hudem maminem trpljenju, dobili doma malega bratca. (Dalje prih.)

Iz tistih dni

Nisi duhovnik, a vseeno moraš biti v teh dneh mnogim duhovni oče in mati, brat in sestra. Zato se ne smeš vase zapreti s svojo boljo. Ne, zunaj moraš ostati, povsod tam, kjer je trpljenje največje in pomoč najpotrebnejša.

Zdaj se je Bog skrtil pred človekom. Prej se mu je ponujal na vsak korak, podajal mu je svojo roko in svoje srce. A človek ga ni maral, bežal je pred njim in — pogostoma se je celo obrnil proti njemu in ga kamenjal. Da, res je, le pribijmo to grenko resnico! Ne bi bilo ne dobro ne prav, če bi jo prehitro pozabili. In z neizmerno bridkostjo moramo priznati, da jih je še sedaj mnogo, premnogo, ki nočejo nič od Boga, prav nič. Bog bi jim že pritekkel na pomoč, če bi le hoteli. A oni nočejo in nočejo. Zato se je Bog po pravici skrtil pred človekom.

A Bog vendar ne more zatajiti samega sebe, svojega usmiljenja in svoje dobrote. Ko ne more sam do človeka, pošilja k njemu svoje angele. Tako in tako. »Enemu je bilo dano, da je vzel mir z zemlje in da se med seboj moré, in dan mu je bil velik meč« (Raz 6, 4). Drugim je dano, da tolažijo in pomagajo. Ko je zvesti in vdani božji hlapec Jezus trpel smrtne stiske, mu Bog ni hotel odvzeti keliha, ki

ga je imel izpiti do dna za rešenje svojih bratov. Bog se je skrtil pred njim, ga zapustil in prepustil rabljem, da so z njim počeli, kar so hoteli. Poslal mu je pa svojega angela, da ga je pokrepčal. Poslal mu je pa še druge angele: Veroniko, da mu je obrisala krvavi znoj z obraza; dobre žene, da so sočustvovale z njim; Cirenca, da mu je pomagal križ nositi; in še mnoge druge. Celu desnemu razbojniku je omeščal srce, da je imel dobro besedo zanj in mu bil angel in ga branil pred strupenimi jeziki razbojnikov in krvnikov. Da, Bog je vedno dober.

Zdaj pošilja Tebe, da bi bil njegov dober angel. Računa s Teboj. Pojdi! V nebesih je dosti angelov, a vanje ljudje ne verujejo več. Na zemlji pa jih je tako malo! Pojdi torej in ne kasni! Kličejo Te od vsepovsod. Če se homo v sedanjih stiskah vsaj malo naučili biti drug drugemu oče in mati, brat in sestra, če bo poslej malo več dobrohotne ljubezni na svetu, potlej ne bo škoda tolikega gorja, in cena ne bo previsoka za takšen dobiček. Kdor je to Gospodovo zapoved izpolnil, je vse izpolnil; in kdor ni te Gospodove zapovedi izpolnil, ni nobene prav izpolnil.

(Iz knjige »Iz tistih dni«.)

Petričeva domačija

Dr. Ivo Česnik

1.

»Sin moj, boj se Boga in varuj se greha!... Teško ti bo življenje, kakor je bilo težko meni... Vse svoje dni sem se boril za dom. Oče mi je zapustil dolgove, dolgove zapuščam jaz tebi... A ne samo dolgove, tudi zemljo in dom ti zapuščam. Svet naj ti bo in ne zapusti ga nikoli! Spoštuj mater, podpiraj jo na stara leta in skrbi zanjo!«

Tako je govoril stari Petrič svojemu sinu na smrtni postelji. Sin Andrej je zvesto poslušal te besede, in mati Katra se je med solzami poslavljal od svojega moža.

Bil je lep zimski dan. Sonce je razlivalo svoje žarke na globeli, na hribe, porasle s smrekovimi gozdovi in na sneg, ki se je lesketal na drevesnih vejah in po jasadah, kakor briljanti. Sredi ozke doline — lahko bi ji rekli grapa — je stala Petričeva hiša v soncu in ob njej se je vila reka v velikih ovinkih proti pol ure oddaljeni vasi. Po sredi globeli je tekla počasi, kakor bi se vila lena kača, in poplavljala spomladi, v poznem poletju in jeseni travnike in njive, ki so ležali na desno in levo ob njenem bregu. Od severa je pritekal s hriba deroč potok in se vil mimo hiše in se izlival v reko prav blizu nje. Hiša je stala na samem in pol ure na daleč ni bilo soseda.

Nad hribi je plaval v velikih krogih orel, na lazcu za Petričevo hišo se je oglašal vran. Tedaj se je ločila duša starega Petriča od telesa in na ustnicah so zamrle zadnje besede, govorjene sinu Andreju: »Dom ti bodi svet, ne zapusti ga nikoli!«...

Še tisti večer so zapeli pri fari zvonovi in naznanjali novico, da se je poslovil od doline solz Petrič Jakob. Stari upnikl so zganili z rameni in si mislili: »Staremu smo prizanesli, mlademu ne bomo.«

Tretji dan je bil pogreb. Skromen in tih, kakor so skromni in tihi vsi pogrebi v naših hribih. Sin Andrej je stopal s povešeno glavo in upognjenim hrbtom za krsto svojega očeta, mati Katarina je pa

ostala doma, ker ji je bilo prebridko spremljati moža do hladnega groba.

Po pogrebu je povabil Andrej po stari navadi pogrebce in bližnje sorodnike na svoj dom, kjer so pili in jedli ter se spominjali pokojnega Petriča.

»Kaj storiš sedaj, Andrej?« je vprašal stric Miha, ki se je bil priženil na kmetijo v bližnji vasi, svojega nečaka.

»Kaj naj storim! Dolga je na domu, da sam ne vem, koliko. Leto za letom poplavlja njive, travnike in senožeti, tako da je pridelek vedno slabši in večkrat popolnoma uničen. Upiral se bom, dokier mi bo mogoče, bojim se pa, da nekega dne ne zapoje boben pri naši hiši.«

»Mlad si in mladina ne sme biti nikdar črnogleda. Ako bi bil jaz s teboj, jo pobrišem v Ameriko za dve, tri leta, dam zemljišče v najem in izplačam dolgove ter se vrnem z dolarji v kočiji domov.«

»Kaj čenčaš? V Ameriki tudi ne raste denar pod brinjevim grmom, da bi ga pobiral, kakor otroci robidnice poleti. Treba je delati in če ti je sreča mila, se prikoplješ do imetja, če ne, pa ostaneš berač.« je rekel star pogrebec Janezu.

Mati Katra je čepela v kotu za pečjo in poslušala med solzami pogovor pogrebcev.

»Nič Amerika! Oče je rekel na smrtni postelji, da ne sme zapustiti Andrej ne doma ne mene. In jaz poznam Andreja in vem, da bo spoštoval voljo svojega očeta.«

»Veš kaj, Andrej, poroči se in glej, da bo nevesta petična in da bo imela pridne roke, pa se izkoplješ iz dolgov,« je svetoval pogrebec Janezu.

»A kaj, molčite danes o poroki!«

Po teh besedah je odšel Andrej iz sobe in stopil pred hišo. Žalostno se je ozrl naokrog, na gozdove in na hribe, ki so ždeli v popoldanskem miru. Tako mu je bilo pri srcu, da bi se razjokal. Lep je bil svet, lepa je bila zemlja, ki mu jo je zapustil oče. V Lazu so rastle mlade smreke in med njimi so stali ponosni kostanji, v Drvišču so stezali proti nebu svoje vrhove stoletni hrasti. A v le teh dveh kosih Petričevega posestva se ni prikazala nikaka

sled povodnji. Loko in Močila pa je preplavljala vsako leto reka. In tam je rastla trava za šest goved in je zorel krompir, zorelo žito, repa, fižol in zelje za družino. Andrej je ljubil svoj dom, zato mu je bilo neizmerno težko, ko je le pomislil, da bi moral zapustiti svojo rojstno hišo in da bi prestopil prag Petričevega doma tujec,

kjer so njegovi pradedje in njegovi očetje gospodarili že nad 300 let. Kot lepo kraljestvo se mu je zdel dom, da bi le mogel ukrotiti divjo silo, ki je poplavljala vsako leto njegova polja. A naj se zgodi kar hoče, dom bo ohranil rodbini in izpolnil očetovo poslednjo voljo...

(Dalje prih.)

Prehrana zdravega in bolnega človeka

Milica Sivec — (Nadaljevanje)

Kako naj jemo? Že olika nas uči, da ne jejmo hlastno in požrešno, temveč počasi in mirno. Vsak zalogaj dobro prežvečimo, saj je dobro prežvečeno že na pol prebavljeno. Marsikdo ima navado, da hrano preveč požrešno in prehitro zmeče vase. Drugi se jedi, ki jim posebno ugajajo, naravnost preobjedo. Vsako preoblaganje želodca pa je škodljivo in marsikdo to pozneje bridko obžaluje. Njegovi prebavni organi kaj radi obole, postanejo zelo občutljivi, ne prenašajo težje hrane ter mu večkrat nalagajo post in odpoved najljubših jedi. Jejmo tedaj le toliko, kolikor resnično potrebujemo in le kadar smo lačni.

Zavživanje pijač med in po obedu ni potrebno, če jedi niso preslane. Navadno ima hrana v sebi že dovolj vode, ki jo potrebuje zdravo telo. Čim bolj napolnimo

želodec s tekočinami, tembolj razredčimo prebavne sokove in s tem oviramo prebavo.

Škodljivo je tudi piti na vroča jedila ledeno mrzle pijače, n. pr. pivo, in po svežem sadju, n. pr. češnjah, slivah, češpljah, vodo. Prevelika izprememba topline škoduje zobovju in želodcu.

Glede vrstnega reda jedi navadno odloča običaj. Mesna juha vzbuja tek in v sebi nima mnogo redilnih snovi, zato z njo ne preoblagajmo želodca, temveč pustimo prostora za izdatnejše in redilnejše jedi. Zelenjadne in močnate juhe so izdatnejše. Prepogosto zauživanje živalskih beljakovin, mesa in jajc zdravju ni v prid. Tudi preobilno zauživanje sladkarij ni priporočljivo. Večjo pozornost bi morali posvečati uživanju presnega sadja in zelenjave.

(Dalje prih.)

Gospodinjska kemija

Ing. Neřima Albin — (Nadaljevanje)

Juta raste v vroćih krajih, predvsem v Vzhodni Indiji. Uporablja se za izdelovanje platna za vreće in preproge.

Ramija je vlakno od neke vrste kopri-ve, ki raste na Kitajskem in Japonskem. Uporablja se za namizno perilo in za triko.

Volna je živalskega izvora. Največ volne dobivamo od ovc, redkeje se v industriji uporablja volna od koz, lame, kamel in zajcev.

Surova volna se ocenjuje po posebnih lastnostih kot so: kodravost ali zavitost vlakna, dolžina in debelina, barva in sijaj kodra, prožnost in elastičnost ter jakost lasu in končno količina vlage. Čim večja je kodravost, t. j. množina zavojev na 1 cm volnene dlačice, tem boljša je volna

za predelovanje, trajnejši bodo izdelki. Volna tanke dlake je finejšega otipa in kar je najvažnejše, laže se proda. Zaradi tega je volnena nit, ki je spredena iz tanke dlake močnejša od niti, ki je napravljena iz debelih volnenih dlak. Tudi prožnost volne je važna lastnost za presojo kakovosti. Najlaže se o tem prepričamo, če zmečkamo volno v pesti. Dobra volna se bo raztegnila sama in bo dobila prejšnjo obliko in položaj. Zato prenese dobro volneno blago tudi močnejše mečkanje in se nato po kratkem času zopet samo od sebe iztegne in izgladi.

Umetna volna prav za prav ni noben umetni proizvod, ampak je le material, ki se dobi s trganjem ali razkuštranjem sta-

rih volnenih tkanin. Ta volna se v industriji mnogo uporablja, ker se dodaja v večji ali manjši količini surovi volni.

Volna je sestavljena iz sličnih snovi kot človeška dlaka ali roževina, zato se tudi pri zapaljenju slično obnaša. Zapaljena dlačica ali volnena nit gori samo kratek čas, prav za prav samo zagori in takoj ugasne. Pri tem se razvija dim, ki smrdi po zapaljeni roževini ali laseh.

Pri **svili** moramo razlikovati **priravno in umetno svilo**. Prirodno svilo dobivamo pri odmotavanju mešička (kokona) sviloprejke. Iz enega mešička se namota 300 do 800 m dolga neprekinjena nit, ki se dobi le iz srednjega dela mešička. Zunanji in notranji sloj je odpadek, ki pa ne gre v izgubo, ker se predela z mikanjem, česanjem in predenjem v znani buret in floret. Surova svila je ovita z gumijastim slojem, ki se ga spere z milnico. Ostanejo pa še vedno majhne krpice gumijastega sloja, ki povzročajo znano zapenjanje, če svilo pogladimo z roko.

Prirodna svila sliči po svojem kemičnem sestavu volni in se zato pri zgorevanju slično obnaša kot volna, t. j. da ne zgore do kraja, ampak samo zagori in razvija dim, ki smrdi po zapaljeni roževini, toda vsa v manjši meri kot volna.

Surova in oprana prirodna svila se oce-

njuje po sijaju, šumečem otipu, po jakosti in debelini vlakna, po elastičnosti, po množini vlage in končno po raznih dodatkih, s katerim se dosega večja teža blaga.

Ker je prirodna svila draga, se je pojavila težnja, da bi se našel material, ki bi imel iste lastnosti kot prava svila, toda bi bil mnogo cenejši. Tako je bila iznajdena **umetna svila**, ki je sicer mnogo cenejša kot prava svila, vendar je ne dosega v kakovosti.

Umetna svila je rastlinskega izvora. Iz lesa se namreč dobiva celuloza, ki se potem na razne načine kemijsko pretvori v goste, zelo razvlečljive tekočine in dobimo tako umetne svile, ki so poznane pod različnimi imeni: viskozna svila, acetatna svila, bakrena svila, bemberg itd.

Umetna svila prekaša po sijaju in lepoti prirodno svilo, toda njena jakost in trajnost je manjša. Umetna svila ima tudi ta nedostatek, da je občutljiva za vlago.

Umetna svila ne šumi in prsti se na njej ne zapenjajo, kar je tako značilno za prirodno svilo. Vendar je v zadnjem času uspelo kemikom, da zakrijejo z dodatki raznih kemikalij tudi ti pomanjkljivosti. Vendar lahko kljub temu hitro spoznamo umetno svilo, ker zgore zažgana nit umetne svile hitro do konca in ne zapusti nobenega sledu niti duha.

Zdravje je naš zaklad

Zdravje je podlaga našega življenja. Daje nam veselje in moč do dela in nam prinaša srečo. Zato je zdravje bolj dragoceno nego vsako bogastvo. Dolžnost vsakega človeka je, da skrbi za svoje zdravje. Ako izvrši človek to svojo dolžnost, ne koristi samo sebi, ampak splošnemu življenju, svojemu rodu, državi in vsemu človeštvu. Samo zdravje namreč pospešuje življenje in daje moč posameznikom in vsem človeškim edinicam. Samo tisti narod je velik, ki ima zdrave ljudi.

Potrebo po zdravju čuti vsak in bolezen je vsakomur ovira. Vsi pa vemo, kako zelo se greši proti zdravju. Le malo kdo se varuje vzrokov za bolezni in škode, ki jo povzročajo zdravju škodljivi vplivi. Velika večina ljudi se briga za svoje zdravje šele tedaj, ko ga nima več,

ko je bolezen že nastopila in morajo vprašati zdravnika za svet, kako naj si pridobijo izgubljeno zdravje.

Že star pregovor pravi, da je stokrat lažje boleznim se varovati, kakor pa jo zdraviti. Kljub temu pa marsikdo kaže večje zanimanje za razna zdravilna sredstva, kakor pa bi skrbel za vse pogoje, ki mu zagotavljajo trdno zdravje. Zato bomo v letošnjem letu vsak mesec na tem mestu brale tudi razne nasvete in napatke, kako si ohranimo ljubo zdravje in kako si izgubljeno zdravje zopet pridobimo. Ako ima katera izmed naših bralk kake posebne želje glede tega, naj jih sporoči.

Poravnajte noročnino!

Smisel dela

Delo bi se moralo vršiti v vsej lepoti; da se to ne dogaja, je velika in težka krivda kulture. — Krščanstvo je z odrešenjem tudi delo oprostilo peze prekletstva in mu je sprostilo tek, ki naj bi ga nikako nemirno hlastanje ne gnalo. Toda ta dragoceni dar nikoli ni bil celoten delež človeštva, ker le-temu neugnani razvoj kulture ni pustil do sape; prav zato se človeštvo tega daru niti ni zavedlo in ga tudi ni hvaležno sprejelo. Še vedno stoji krščanstvo ob poti; še vedno ponuja ta čudež z znano potrpežljivostjo velikodušja, ki nikoli ne gleda za uspehom; saj vemo, da ne uživa sladkosti dobrote.

Vzgojna umetnost naj bi se od teh darujočih rok naučila vsaj način in smer dajanja. Četudi ne more peščene puščave dela zasaditi z oljkami miru, naj vendar poišče oaze svetih odmorov, ki jih kažejo one roke. Uči naj, obstati za trenutek v delu, obrniti pogled nazaj na one lepote,

mimo katerih je moralo delo v vsej naglici, skleniti roke v sveti pobožnosti pred skrivnostmi narave, ki jih človek v tihem delu spravlja na svetlo, a ne za veselje življenja, ampak zaradi življenjske nuje. Brezdušje prisiljenega dela izgine za trenutek v mirni slutnji služkega duha ob delu; kajti delo naj služi človeku, ne človek delu. Delo, kakor bi moralo biti, je služek gospodar. Vlada naravi, ki vabi človeka, naj odkriva njena bogastva in jih dviga v svojo koristno porabo. Vlada s svojo čudovito urejenostjo in smotrnostjo; saj vemo, da le tako delo rodi uspehe. Vlada kot izraz božje volje, ki vse veliko in ustvarjajoče izvaja iz dela. Vlada vse odtelej, ko je božji Sin ob jezeru sedel svoje življenjsko delo položil v svoje človeške delovne roke. Vedno je delal, nikoli lenuharil. — Delo je človeku vzgojno sredstvo.

(Iz Borkovsky »Drobnarije vzgojne umetnosti«.)

Naša posvetovalnica

Kakor smo v zadnji Vigredi pozvali naše naročnice, naj se poslužujejo naše posvetovalnice v mnogovrstnih zadevah, se je za to številko že nabralo precej vprašanj, ki jih danes priobčujemo vsem Vigrednicam s pozivom, da se vse zanimajo za ta vprašanja in pošljejo za prihodnjo številko svoje odgovore ali vsaj nasvete, kje in kako bi se dali dobiti na ta vprašanja pravilni in točni odgovori. Prepričani smo, da bodo vse vprašalke v najkrajšem času dobile točne odgovore.

Vprašanja se glase:

1. Moj sin bo s koncem šolskega leta dovršil meščansko šolo. Že nekaj let sem govori samo to, da bo šel v grafično delavnico, da se izuči. Prosim cenjene Vigrednice za nasvet, kam bi ga dali v uk, kakšna je učna doba in kakšno bodočnost bi imel ta poklic? Za odgovor se že vnaprej prav lepo zahvalim in sem pripravljena na vsakršno protiuslugo.

Mara P., N. m.

2. Vse drage sestre Vigrednice lepo prosim za nasvet v naslednji zadevi: Naša

hiša je nekako vsa prenasličena z vlago: stene takoj dobe velike maroge, četudi jih vsako leto v avgustu prebelimo; čevlji, če stoje dva dni pod posteljo, so vsi zeleni od plesni; v vseh omarah za obleko pa je tako hud duh po plesnobi, da obleke tega dušljivega duha sploh ne zgube, četudi jih poleti presušujemo vsak teden na soncu, pozimi pa na peči. Prosim za nasvet, kako bi se vendar dalo znebiti se te težave za trajno.

Rezika P., Vič.

3. Katera izmed Vigrednic bi mi mogla povedati, ali je popravljanje nogavic, kakor se zdaj večkrat ponuja v časopisih,

Poravnajte naročnino še ta mesec in pridobivajte nam novih naročnic, ker s tem omogočate redno izdajanje našega lista!

množino preživljati mlado, dvaindvajsetletno dekletko s skromnimi zahtevami?

Tinca B., Gr.

4. Prosim za naslov čevljarja, ki bi mi izdelal čevlji za mojo pohabljeno nogo. Za naslov najlepša hvala! Vera D., Lj.

5. Kakšno predizobrazbo mora imeti asistentka pri zobozdravniku ali zobotehniku? Za odgovor že vnaprej najlepša hvala!

Marica Š., K.

6. Prosim za naslov trgovine, ki kupuje kunčje kože. Ali ima ta trgovina kakšne posebne zahteve glede kožic? Imam večjo

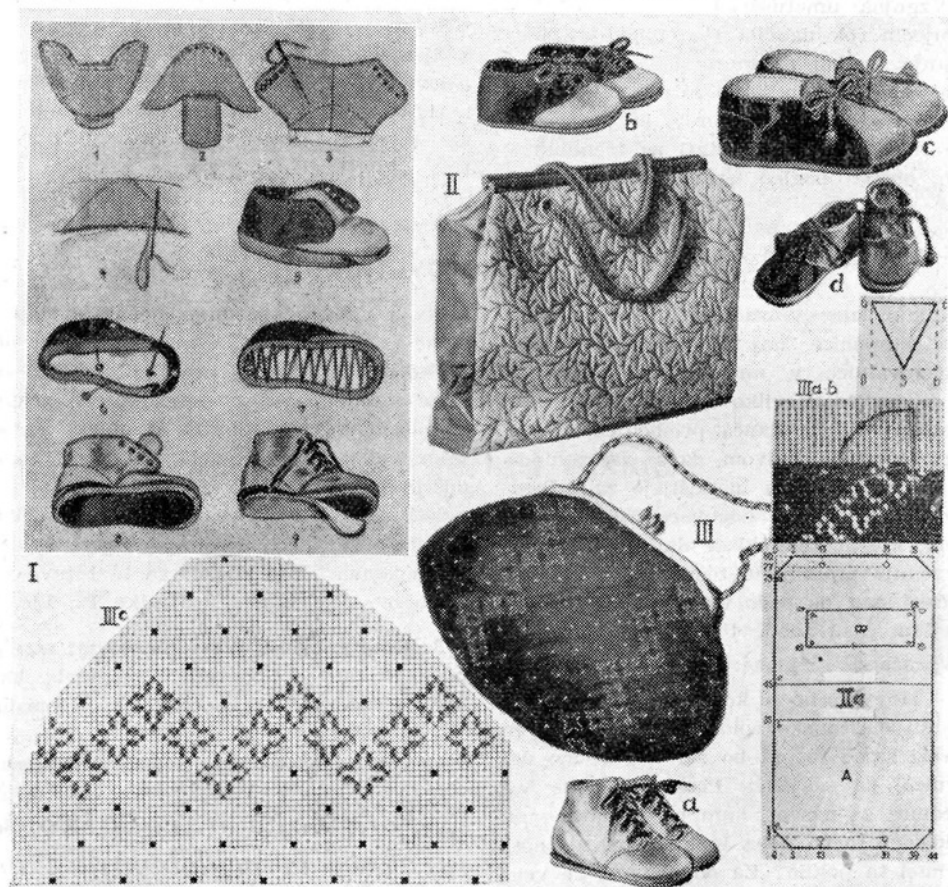
množino posušenih kožic, pa se bojim, da bi ne prišli molji zraven. Za obvestilo se lepo zahvalim! Tončka Kr., S. p. Ž.

7. Imam osminko žgane kave, ki jo hranim za kako bolezen. Nedavno sem opazila, da je postala nekako mehka. Ali ji to škoduje tudi na okusu? Kako naj temu odpomorem, ker se v mlinčku ne da zmleti, ampak se tlači?

Minca Kap., št. V.

8. Kakšno nadomestilo svetujete za običajne začimbe za kolone, ki jih zdaj ni mogoče nikjer dobiti? Marija S., K.

Za pridne roke

Iz ostankov

I — a, b, c, d — Za velike in male sesijemo lične copatke in čevljičke iz še dobrih delov starih ročnih torbic, čevljev,

rokavic, pasov, sukna, klobočevine ali blaga. Način izdelave je za vse velikosti skoro enak. — Ko prirezane dele podložimo, vstavimo istočasno sprednjemu delu »jezik« (1). — Rob ozko prešijemo in

sprednji del ob konici nekoliko nabere (2). — Zadnji del v loku prešijemo in uvezemo luknjice (3). — V zadnji del potisnemo petno kapico ter prišijemo vrhnji del in podlogo (4). — Zadnji del prišijemo na sprednji del, prišijemo spodaj 1—2 cm široko usnjeno progo (5). — To progo obrnemo navzdol, vstavimo podplat iz lepenke, progo pripnemo na lepenko (6) in jo močno napnemo z nitjo (7). — Da izravnamo debelino, vstavimo iz klobučevine ali blaga urezan podplat, ki sega le do proge (8). — Nazadnje prišijemo močnejši podplat iz usnja ali klobučevine skozi usnjeno progo z močnimi in gostimi šivi k copatkam oziroma čevljem. Od znotraj pa prilepimo preoblečen in na peti z vato podložen podplatek.

II — a, A, B — **Velika tržna torbica.** Za 44 cm široko in 37 cm visoko torbico porabimo poveščeno platno od izrabljenih namiznih prtov. Sprednje dele lahko pisano izvezemo z debelo prejico, kar zelo lično učinkuje. — Urežemo glavni del po

II A, stranski del po II B ter oba dela s strojem sešijemo. Za oporo torbice vzamemo dve 34 cm dolgi okrogli palici v premeru 1.5 cm, ju preoblečemo in prišijemo k torbici zgoraj. Za dno urežemo karton 44×10 cm in ga vložimo. — Glavni in stranski del še enkrat urežemo, prišijemo spredaj 21×10 cm velik žep, porinemo podlogo v prvo torbico in močno prišijemo ob strani in zgoraj. Za vsako oporo potrebujemo še 85 cm dolgo debelo pleteno vrstico, ki jo potegnemo skozi kovinske obročke, ki jih vstavi sedlar.

III — a, b, c — **Torbica z biserno vezeno.** — Torbica meri 17×11 cm in jo vezemo na štramin (12 nitk — 1 cm) gl. III a, c, v poljubnih barvah. Ko izvezemo dva enaka dela, ju sešijemo spodaj in nekoliko ob strani ter vstavimo svilena stranska dela (III b). Zgornji del zarobimo, prišijemo k primernemu ročaju ter nato vso torbico znotraj podložimo s svilo. Na podlogo prišijemo tudi običajni žepk za zrcalce.

V naših domovih

Naše gospodinje

Na prijazno vabilo v prvi številki Vigredi se oglašam z nekaj vrsticami v našem gospodinjskem kotičku. Me gospodinje bi morale v sedanjem vojnem času prav zares druga drugi pomagati z dobrimi nasveti in si medsebojno izmenjati misli o vsem, kar gospodinjstvo zadeva. V vsakdanjih razgovorih s sosedami slišim toliko

Kar je vegastega, preskoči!

*

Veseli se vsake stvari; na vsako je posijalo sonce!

*

Nikoli prestanega trpljenja ne preživljaj še enkrat v mislih!

*

Malenkosti pusti, da ostanejo malenkosti!

pritožb in tarnanja; jaz pa si skušam ohraniti vedrega duha. Res, da je mnogokrat vse izven napravljenega načrta. Takrat pa mora baš gospodinja stvar hitro prijeti s prave strani, da se vse ne pokvari. Tiste iznajdljivosti in hitre preudarnosti nam manjka, ki je tako potrebna, da ob pravem času in na pravilen način svoje gospodinjstvo ohranimo v ravnovesju. Res, da se to vsak čas ne da doseči, pa če se potrudimo, nam je potem že laže. Kakor vse drugo moramo tudi svoje gospodinjstvo prilagoditi danim razmeram. Zato pa moramo razpoložljiva sredstva vsak dan smotrno porabljeni in nikoli ne kuhati ali sploh kaj drugega delati brez načrta: kakor pač bo. To je poguba za vsako gospodinjstvo.

Tončka Kr., S. p. B.

V prvi številki letošnje Vigredi ste nas tako prijazno povabili, naj se oglašamo s svojimi nasveti. Ne vem, kako to mislite. Ali naj pišemo o svojem vsakdanjem delu

v gospodinjstvu? Saj to je pač res tako vsakdanje, da ni za v naš list, ki je vedno tako prazničen in ljubek. Saj bi se vsak dan dalo marsikaj povedati, a kaj, ko pa ni razpoloženja za razkladanje svojih križev in težav. Kdo bo pa to bral? Še smejali se nam bodo, ko boste objavljali naša pisma. — Saj od kakšnega kuhanja bi se dalo mnogo povedati. Morebiti bi se s tem dalo kaj pomagati tistim, ki jim kuhanje povzroča težave. Prosim Vas, sporočite bolj natančno, kaj naj pišem, da bo res imelo kaj pomena. Ko bom bolj natančno vedela, kaj naj pišem, se bom pa že ojunčila.

Zinka G. — .Lj.

Katera gospodinja mi more svetovati, kako naj snažim aluminijasto posodo? Tri leta sem poročena, pa mi je tako zelo počrnela, da nimam nobenega veselja z njo.

Tinca M. — ž. v.

Kuharski zapiski za februar

Ohrovtova juha s polžki. Segrej žlico masti, masla ali olja, prepraži na njem pol čebule, dodaj velik na rezance zrezan korenček in košček zelene ter pokrito duši, da se zmežča. Posebej prevri v slani vodi majhno, na rezance zrezano in še malo seseklano ohrovtovo glavico. Odcejeno dodaj korenčku in še nekaj časa duši, nato zalij z zelenjavno juho. Ko zavre, zakuhaj četrt kilograma polžkov. Ali pa skuhaj polžke posebej in deni šele kuhane in odcejene v juho. Če ti je všeč, dodaj še žličko paradižnika, magijevo kocko in nekaj zribanega parmezana.

Korenčkova juha z rižem. Praži na kakršni koli maščobi pol sesekljanega čebule in dva zribana korenčka. Ko se zmežča, dodaj četrt kilograma opranega riža, žlico sesekljanega zelenega peteršilja in tri olupljene, na drobne kocke zrezane krompirje. Zalij z zelenjavno juho ali vodo in kuhaj, da se riž zmežča, krompir razpade ter zagosti juho.

Fižol z rumeno kolerabo. Skuhaj v slani vodi na kocke zrezano rumeno kolerabo. Odišavi s kumno. Posebej pa skuhaj čez noč namočenega fižola. Naredi v kozici prežganje iz maščobe, čebule in koruzne

moke ter ga zmešaj med kuhano kolerabo in fižol. Pazi, da jed ne bo pregosta ali preredka. Postavi z olupljenim krompirjem kot samostojno jed na mizo.

Kunec z ohrovtom. Prepraži na masti ali maslu sesekljano čebulo in slabše koščke domačega zajčka, odišavi s soljo, papriko in paradižnikom. Ko se zmežča, potresi z žlico moke, malo premešaj, dodaj zrezan in poparjen ohrovt in zalij z zelenjavno juho ali vodo.

Sara z rižem in testeninami. Pristavi v primernem loncu v slani vodi nekaj koščkov mesa. Lahko je goveje ali svinjsko ali tudi zajčje, kak kos glave ali noge, kar imaš pač pri roki. Lahko pa jed skuhaš brez mesa, le da potem malo bolj zabeliš. Dodaj debelo na kosce zrezano repo — glej da ni puhla ali grenka — prav tako zrezan korenček in rumeno kolerabo ter kuhaj, da se skoraj zmežča. Potem dodaj dva olupljena in zrezana krompirja, nekaj pesti riža, žlico zelenega peteršilja in žličko paradižnika. Posebej skuhaj četrt kilograma drobnih testenin ter jih zmešaj med ostalo. Zabeli s prepraženo seseklano slanino ali z ocvirkovo mastjo. Ko postaviš na mizo, potresi s parmezanom.

Jabolčni štrukelj iz krompirjevega testa. Naredi testo iz 30 dkg enotne moke in pol kilograma mrzlega zribanega krompirja, žličke soli, pesti sladkorja, enega jajca in 2 dkg kvasa, ki si ga razmočila v štirih žlicah mlačnega mleka ali vode. Testo dobro pogneti, potem pa pokrij s toplo skledo in pusti do pol ure vzhajati. Potem prav tanko zvaljaj, potresi s prepraženimi drobtinami, nakrhljanimi jabolki, sladkorjem, cimetom in grozdiči ter zavij z obeh strani. Položi na namazano pekačo in speci.

Komedije. Tone Gaspari. Mladinska knjiga, ki jo je založila za božič Ljudska knjigarna. Obsega na 124 straneh deset zgodbic iz otroških let najbrž pisatelja samega. Ko jih bereš, se ti zdi, da si jih sama doživela. Vigrednice jih bodo same rade brale, pa tudi svojim mlajšim bratom in sestram lahko kupile. Cena knjigi, ki je opremljena tudi s slikami, stane vezana 30 Lir.